

Sygn. akt VI Ka 378/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Elżbieta Kosecka - Sobczak

Protokolant: sekr. sąd. Anna Pikulska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Elblągu Barbary Kamińskiej

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2022 r. w Elblągu sprawy

P. K. s. A. i T. ur. (...) w M.

oskarżonego o czyn z art. 209 § 1a kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostródzie VII Zamiejscowego Wydziału Karnego w Morągu

z dnia 23 czerwca 2022 r. sygn. akt VII K 26/22

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

II. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie przed sądem II instancji, w tym 120 zł opłaty.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 378/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Ostródzie VII Zam. Wydziału Karnego w Morągu z 23.06.2022r. w spr. sygn.. akt VII K 26/22

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
1.		P. K.	Niekaralność oskarżonego Czyn z art. 209§1a kk	Informacja z KRK	k.256
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
1.	Informacja z KRK	Informacja została sporządzona przez podmiot do tego uprawniony, jej treść nie była kwestionowana przez strony, stąd dowód ten zasługuje na wiarygodność.

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiążle o powodach nieuwzględnienia dowodu

. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp	Zarzut	
1.	Obrazy przepisów postępowania i błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które miały wpływ na jego treść	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwiążle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Odnośnie obrazy art. 17§1 pkt. 6 kpk – niezasadny.</p> <p>Skarżący podniósł zarzut obrazy art. 17§1 pkt. 6 kpk, który miał polegać na procedowaniu i wydaniu wyroku co do czynu popełnionego od sierpnia 2016r. i starszego niż 5 lat, czyli w stosunku do którego nastąpiło przedawnienie karalności, co stanowiło bezzwzględna przyczynę odwoławczą z art. 439§1 pkt. 9 kpk. Odnosząc się do takiego zarzutu należy autorowi apelacji wskazać, że oskarżony miał popełnić czyn z art. 209§1a kk w okresie od sierpnia 2016r. do 07 marca 2018r., przestępstwo niealimentacji ma charakter trwały, stąd uważa się je za popełnione z chwilą ostatniego przestępczego działania, co odnosi się również do kwestii oceny przedawnienia karalności</p>		

tego typu przestępstwa. Samo więc odwołanie się w apelacji do daty początkowej okresu niealimentacji nie może służyć wykazaniu, że nastąpiło przedawnienie karalności tego przestępstwa. Nie można też „dzielić” okresu popełnienia przestępstwa trwałego poprzez wyłączenie z karalności okresu początkowego sprzed 5 lat. Stąd nie doszło do zarzucanej obrazy art. 17§1 pkt. 6 kpk i wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 §1 pkt. 9 kpk, a nadto nie było podstaw do uwzględnienia wniosku końcowego zawartego w środku zaskarżenia o umorzenie postępowania w części w zakresie okresu, który uległ przedawnieniu karalności.

Oдноśnie obrazy art. 410 kpk, art. 4 kpk, art. 7 kpk, art. 5§2 kpk, art. 167 kpk- niezasadny.

Skarżący uważa, że sąd I instancji zgromadził niepełny materiał dowodowy, który nie był wystarczający do rozpoznania sprawy. Zarzuca organowi orzekającemu, że niewłaściwie wyjaśniono bądź nie dążono do wyjaśnienia kwestii: przelewów które miał dokonywać oskarżony na konto matki dziecka, sytuacji finansowej matki dziecka (i jej partnera) oraz oskarżonego, wystąpienia narażenia małoletniej na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Jednak wbrew takim zarzutom, to zebrano materiał dowodowy wystarczający do rozpoznania sprawy, który został oceniony zgodnie z art. 7 kpk, przy ocenie którego nie naruszono też art. 410 kpk.

Nie było potrzeby aby pozyskiwać pełne zeznania podatkowe partnera

matki dziecka czy jego pełne wyciągi bankowe za okres 2016-2018, gdyż matka dziecka podała, że z partnerem była w związku od końca 2018r. a czyn zarzucany dotyczył okresu do 07 marca 2018r., stad dowody te nie miały znaczenia dla rozpoznania sprawy. Należy tez przypomnieć, że obowiązek alimentacyjny spoczywa na rodzicach dziecka, a nie na ich partnerach. Co zaś do zarzutu obrazy art. 167 kpk i braku pozyskania takich dokumentów dot. matki dziecka, to I. W. obszernie opisała swoją sytuację rodzinną, zawodową, majątkową, która jest spójna z zeznaniami G. W., a nawet wyjaśnieniami oskarżonego, który wiedział, że była żona pracowała jako żołnierz. Przy czym I. W. opisywała, że zarabiała w okresie czynu pracując jako żołnierz kwotę 2.800zł, na utrzymaniu miała dwójkę dzieci, których ojcowie nie płacili na nie alimentów, spłacała też kredyty zaciągnięte w małżeństwie w wys. 1.200zł miesięcznie, od stycznia 2018r. – 800 zł miesięcznie. Taki opis sytuacji życiowej matki L. K. i jej rodziny w świetle doświadczenia życiowego, nawet gdy na dziecko przysługiwał dodatek „500+”, to wyraźnie wskazuje na to, że dzieci były narażone na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tym bardziej, że pomagała im finansowo G. W. (2). W tym miejscu należy zaznaczyć, że zapewnienie podstawowych potrzeb życiowych nie oznacza zapewnienia minimum środków do egzystencji, które wystarczają do przeżycia. W doktrynie i orzecznictwie od dawna panuje pogląd, że „zakres podstawowych potrzeb życiowych nie jest pojęciem stałym i niezmiennym, lecz zależy od konkretnych warunków społeczno-ekonomicznych i stanu

świadomości społecznej na danym etapie rozwoju społeczeństwa. W szczególności staje się niezbędne nie tylko zabezpieczenie każdemu człowiekowi minimum egzystencji w postaci środków przeznaczonych na jego utrzymanie: żywności, odzieży, mieszkania itp., ale również – odpowiednio do wieku – zapewnienie mu niezbędnego wykształcenia i przygotowania zawodowego, a także możliwości korzystania z dóbr kulturalnych. [...] Fakt zaspokojenia podstawowych podstaw życiowych uprawnionego kosztem znacznego wysiłku osoby współzobowiązanej do alimentacji albo przez inne osoby, niezobowiązane, nie wyłącza ustawowego znamienia narażenia na niemożność zaspokojenia tych potrzeb” (patrz: uchwała SN z 9.06.1976 r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976/7–8, poz. 86), „Zakres pojęcia «podstawowe potrzeby życiowe», użytego w art. 209 § 1 k.k. [dziś jest to art. 209 § 1a.], wyznaczają warunki społeczne, poziom rozwoju gospodarczego, technologicznego, stan świadomości społecznej. Im wyższy jest stopień rozwoju społeczeństwa, przeciętny poziom życia, tym większe i bardziej zróżnicowane są potrzeby uznawane powszechnie za podstawowe” (patrz: wyrok SA we Wrocławiu z 16.03.2016 r., II AKa 7/16, LEX nr 2025526). A sytuacja matki dziecka i jej rodziny (2 dzieci), po odjęciu od dochodu raty kredytów, oceniana przez pryzmat doświadczenia życiowego wskazuje że pozostały dochód na jednego członka rodziny nie był zbyt wysoki, tym bardziej, że I. W. kupowała też leki na leczenie L. K., opłacała wizyty lekarskie i bez pomocy matki, nie byłaby w stanie sama utrzymać rodziny w okresie zarzucanego czynu. Z pewnością w

takich okolicznościach, gdy – co wynika ze spójnych relacji I. i G. W. – to babka dziecka kupowała dzieciom odzież, buty czy pożyczala pieniądze matce L. na bieżące wydatki, to dziecko poprzez brak alimentów od ojca (gdy matka nie mogła korzystać z Funduszu Alimentacyjnego) było narażone na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych w sposób wyżej wskazany.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, że błędnie przyjęto, iż oskarżony uporczywie uchylał się od wykonywania ciążącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie córki. Sąd Najwyższy w uchwale z 9.06.1976 r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976/7–8, poz. 86: wskazał, że „Uchylanie się od obowiązku łożenia na utrzymanie osoby uprawnionej do alimentacji zachodzi wtedy, gdy zobowiązany mając obiektywną możliwość wykonania tego obowiązku, nie dopełnia go ze złej woli” (por. również wyrok SN z 5.01.2001 r., V KKN 504/00, Prok. i Pr.-wkl. 2001/6, poz. 3, oraz wyrok SA we Wrocławiu z 16.03.2016 r., II AKa 7/16, LEX nr 2025526). Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w postanowieniu z 17.04.1996 r., II KRN 204/96, Prok. i Pr.-wkl. 1996/11, poz. 4: „W pojęciu «uchyla się» mieści się negatywny stosunek psychiczny osoby zobowiązanej do wykonania nałożonego na nią obowiązku, który sprawia, że mimo obiektywnej możliwości jego wykonania, sprawca tego obowiązku nie wypełnia, gdyż wypełnić nie chce lub też zlekceważył obowiązek nałożony wyrokiem. Ten negatywny stosunek winien być wykazany stosownymi dowodami”. A takim dowodem w realiach rozpoznawanej sprawy są wyjaśnienia samego oskarżonego, który podał, że po

rozwodzie pracował dorywczo, a potem wyjechał za granicę, pracował we F., potem w H., osiągał dochody od 1.200-1.500 Euro netto, z których wysokości wynika, że mógł przeznaczać pewne kwoty na spłatę alimentów. Brak więc ich płacenia, który wynika z zeznań matki i babki dziecka, w sytuacji gdy oskarżony pracował zarobkowo i osiągał ww dochody, a więc miał środki na płacenie alimentów, wyraźnie wskazuje na uporczywie uchylanie się P.K. od wykonywania ciężącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie córki. Tym bardziej, że nie potwierdziły się informacje od oskarżonego, iż były przelewane w czasie czynu na konto I. W. pieniądze dla L. z konta kolegi oskarżonego tj. Ł. O.. Ł. O. (2) co prawda potwierdził, że wykonał dwa takie przelewy ze swojego konta na konto I. W., ale doprecyzował, że zna oskarżonego dopiero od października 2018r., z czego logicznie wynika, że świadek ten mógł wykonać opisane dwa przelewy ale po październiku 2018r., a więc i po dacie czynu zarzucanego w a/o wskazanej jako okres czasu od sierpnia 2016r. do 07 marca 2018r. Stąd nawet potwierdzenie przez Ł. O. tych przelewów nie miało znaczenia dla rozpoznawania zarzucanego czynu, skoro przelewy wykonał już po czynie. A to stanowi dodatkowy argument dla wykazania braku potrzeby uzyskania wyciągów z rachunków bankowych matki dziecka, skoro mogłoby z nich wynikać wpłaty od Ł. O., ale nie za okres czasu rozpoznawanego czynu.

W ww okolicznościach nie było więc powodów by uznać, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie był niewystarczający do jej merytorycznego rozpoznania i nie dawał podstaw do dokonania

ustaleń w zakresie wypełnienia przez oskarżonego znamion zarzucanego mu czynu, a przypisanego w pkt. I zaskarżonego wyroku. Bowiern dowody te, właściwie ocenione przez przyzmat art. 7 kpk przez sąd I instancji, nie pozwalały na danie wiary tylko twierdzeniu oskarżonego, że nie popełnił zarzucanego mu czynu.

Skarżący zarzucił też obrazę art. 4 kpk i art. 5§2 kpk. Należy jednak przypomnieć, że w orzecznictwie konsekwentnie przyjmuje się, że naruszenie przepisu art. 4 kpk nie może w ogóle stanowić samodzielnej podstawy apelacyjnej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2012 r., IV KK 211/12, LEX nr 1220924). Podnosząc zarzut naruszenia art. 4 k.p.k. nie jest wystarczające odwołanie się w apelacji jedynie do zasady obiektywizmu, bez podania, jakie przepisy ją konkretyzujące zostały naruszone przez sąd I instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2007 r., V KK 390/07, LEX nr 353329). Przepis ten wyraża bowiem ogólną dyrektywę postępowania karnego, która jest konkretyzowana poprzez treść odpowiednich przepisów kodeksu postępowania karnego, nakazujących lub zakazujących organom prowadzącym postępowanie karne dokonanie określonych czynności w przewidzianych tymi przepisami sytuacjach procesowych (np. art. 40 k.p.k., art. 170 § 2 k.p.k.). Powyższego wymogu analizowana apelacja nie spełnia. Stawiający ten zarzut skarżący wskazuje na braki w materiale dowodowym i błędne ustalenia faktyczne, których wobec braku dowodów nie można było poczynić. Zatem zarzut ten stanowi w istocie zdublowanie innych

zarzutów dotyczących pozyskanych i pozostających do pozyskania dowodów, ich przydatności dla dokonania oceny czy oskarżony popełnił zarzucany mu czyn, do których już ustosunkowano się powyżej. Podkreślić jedynie wypada w tym miejscu, że kwestionowane ustalenia nie mogą być uznane za nieobiektywne tylko dlatego, że okazały się dla oskarżonego niekorzystne. Co zaś do zarzutu obrazy art. 5§2 kpk, to należy wspomnieć, że wyrażona w tym przepisie zasada in dubio pro reo jest adresowana do organów postępowania karnego. Oznacza to, że dla oceny, czy nie został naruszony art. 5 § 2 kpk nie są miarodajne wątpliwości zgłaszane przez stronę, ale jedynie to, czy orzekający w sprawie sąd meriti rzeczywiście powziął wątpliwości co do treści ustaleń faktycznych lub wykładni prawa i wobec braku możliwości ich usunięcia rozstrzygnął je na niekorzyść oskarżonego, względnie to, czy w świetle realiów konkretnej sprawy wątpliwości takie powinien powziąć (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2012 r., V KK 335/11, LEX nr 1163975). Argumentacja zawarta w uzasadnieniu sądu I instancji nie wskazuje na to, aby powziął on niedające się usunąć wątpliwości natury faktycznej i nie postąpił zgodnie z nakazem wynikającym z art. 5 § 2 kpk. Brak jest też przesłanek uzasadniających stawianie temu sądowi zarzutu, że takich wątpliwości nie powziął. Właściwie oceniony materiał dowodowy, który został zgromadzony w sposób wystarczający do rozpoznania sprawy, nie pozostawia wątpliwości co do sprawstwa i winy oskarżonego. Ponadto obowiązek prawidłowego

kierowania rozprawą nie oznacza, że przeprowadzane muszą być wszystkie dowody zgłaszane przez stronę, ale tylko takie, które są istotne dla rozstrzygnięcia (patrz: wyrok SA we Wrocławiu z 19 sierpnia 2015r. w spr. II AKa 164/15, LEX nr 1798771), a dowody istotne i wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy zostały przez sąd I instancji zgromadzone i właściwie ocenione, czym nie naruszono ani art. 410 kpk ani art. 7 kpk ani art. 5§2kpk, a nadto w oparciu o dowody uznane za wiarygodne dokonano prawidłowych ustaleń faktycznych.

Reasumując, to zarzuty i argumenty podniesione w apelacji nie mogły służyć skutecznemu wykazaniu by doszło do obrazy wskazanych w apelacji przepisów postępowania mającej wpływ na treść wyroku i błędów, które by mogły służyć do wzruszenia zaskarżonego wyroku.

Wniosek

O zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu oraz umorzenie postępowania w części w zakresie okresu, który uległ przedawnieniu karalności.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Z przyczyn dla których zarzuty z apelacji i argumenty tam podniesione, a w konsekwencji wnioski końcowe nie zasługiwały na uwzględnienie, tym bardziej, że nie doszło do przedawnienia karalności „części” okresu czynu, który wyczerpuje znamiona przestępstwa „trwałego” i niepodzielonego.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Cały wyrok	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Z przyczyn dla których zarzut z apelacji i argumenty podniesione w apelacji, a w konsekwencji wnioski końcowe nie zasługiwały na uwzględnienie. Nie było też podstaw, by uznać, że wymierzona kara grzywny, nawet wobec niekaralności oskarżonego, to przy prawie dwuletnim okresie nie alimentacji i osiągniętych przez oskarżonego dochodach, była karą nadmiernie surową.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	

1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt z wyroku	Przytoczyć okoliczności
Pkt. II	Apelacja obrońcy oskarżonego nie zasługiwała na uwzględnienie, stąd zachodziły podstawy z art. 636§1kpk do obciążenia oskarżonego kosztami za

postępowanie odwoławcze, w tym opłatą (art. 3ust. 1 i art. 8 ustawy z 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych).

7. **PODPIS**